

Rábahídvég

TELEPÜLÉSKÉPIARCULATIKÉZIKÖNYV
2017.12.18.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés
2. Rábahídvég bemutatása
általános településkép, településkarakter
3. Örökségünk
a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők
4. Településképi szempontból meghatározó területek Rábahídvégben
eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával
Átalakuló, új településrész
Oldalhatáros beépítésű településrész
Beépítésre nem szánt terület
5. Ajánlások
a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások, építészeti útmutató:
Átalakuló, új településrészre és a I Beépítésre nem szánt területre nézve: Telepítés
Magasság
Tetőhajlásszög
Tetőforma
Szín
Tornácok
Ablakok
Homlokzatképzés, anyaghasználat
Részletek
Kerítések, térfalak
Kertek
Közterületek településképi útmutatója:
Utcák
Közterek, közparkok, közkertek
6. Példák épületek, épített részletek
7. Példák sajátos építményfajták
sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

***" Aki nem ismeri a múltját, annak nincs jelene.
Jelen nélkül pedig nincs jövő...."***

Rábahídvég község célja, hogy kellemes, élhető lakó-, és pihenőhelye legyen az itt élő 977 állandó lakosának.

Az arculati kézikönyv többek között ahhoz nyújt segítséget, hogy hagyományainkból építkezve együtt formálhassunk Rábahídvég község jövőbeni képét, megőrizve az eddigi eredményeket is.

A kézikönyv segítség kíván lenni: a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit.

Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása. Az unalomig másolt, giccses, sokszor import klónok helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása, a nem diktált, hanem valódi szabadság megismertetése.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni, ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbíródik. Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

Egy ház elválaszthatatlan kapcsolatban van környezetével, szomszédaival, településével. Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, szeretik és békében élnek egymással. Igaz ez az emberi kapcsolatoktól a zenén át egészen épített környezetünkig.

Bertha György szobor

RÁBAHÍDVÉG BEMUTATÁSA

2

Rábahídvég, Vas megye középső részén, a Rába folyó partján, a 8-as számú nemzetközi főút mentén fekszik. A település területe természetföldrajzi tájbeosztás szerint a Kisalföld déli medence perem középtáján belül a Rába-sík kistáj területére esik. A község fontos átkelő és útkereszteződés a Vasvár-Szombathely úton, ahonnan Körmend és Sárvár egyaránt jól megközelíthető. Belterületén kívül beépítésre szánt más területe nincsen.

A község látképe Püspökmolnári felől

Először 1265 –ben említik a falut Hydweg néven. A település az Árpádok idején a bajor Hermán nemzetség ősi birtoka volt, akik azt 1280 –ban kapták a királytól. A család később felvette a Hidvégi nevet. A Hidvégi család miután férfiágon kihalt, házasság útján 1420 –ban Polányi Gáspár sárvári várnagy szerezte meg a család birtokait. A hídfő védelmére a falunak a középkorban vára is volt, melyet a török 1532 –ben elpusztított.

A település történetének és fejlődésének meghatározó személyiségei voltak a Bertha család tagjai. Tevékenységükkel segítették a falu gazdasági életét, az oktatás és kultúra fejlődését.

A család legkiemelkedőbb tagja volt Bertha György. Vagyonának jelentős részét a község javára fordította: iskolát, kultúrházat, ispitát létesített a falu szegényei számára. Az általa létesített intézmények közül ma már az Ispita épülete nem található meg, mert azt lebontották.

Bertha György 1905-ben halt meg, aki teljes vagyonát a községre hagyományozta, abból 300 hold földdel az Ispita fenntartását, továbbá a szegény és tehetséges gyermekek tanulásának támogatására fordított, családi házat, - kastélyát - a falura hagyományozta. A település villamosítása 1953-ban fejeződött be. Későbbiek során egyre inkább fejlődik az infrastruktúra, kialakul az egészségügyi ellátás alapfeltétele is. 1975. évben kiépül a vezetékes ivóvízhálózat, jelentős mértékben beindul a lakóházépítés, a "C" telep felszámolása is megkezdődik.

A közelmúltban megújult az iskola épülete, a templom, és közösségi terek jöttek létre. A falu nyugati oldalán felépült a Csodaszarvas tájpark.

ÖRÖKSÉGÜNK

a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők

3

A településen egy műemlék épület van, a Szentháromság római katolikus templom a Bertha György u. 63. szám alatt. A középkori templom előzményekkel bír. Az 1769-es későbbi átalakítások során nyerte el mai barokk formáját. Szentély külső zárófalában áll egy Nepomuki Szt. János-szobor a 18. századból. A freskókat 1773-ban Dorfmesiter István készítette.

A 8. sz. főút nyugati oldalán áll az egykori Seebach kastély, ma általános iskola, helyi védelem alatt áll. A mélyföldszintes, L alaprajzú nyugati homlokoldalán kisebb toronnyal bővített Seebach-kastély a Rába északi partján, nagyjából eredeti összefüggéseit őrző XIX. századi kastélypark közepén emelkedik. Az újkorból több forrásadat is szól a Rába mellett, a híd közelében álló (hadászati célokat is szolgáló) castellumról, amelyet azonban már az 1700-as évek elején, mint romos épületet említenek. Az első, hitelesen is a kastéllyal összefüggésbe hozható forrásnak az I. katonai felmérés térképét tekinthetjük, itt a jelenleginek megfelelő helyzetű, folyóparton álló téglalap alaprajzú épület tűnik fel, amely ekkor a felsőöri Bertha-família tulajdonában volt. A kastély a Bertháktól - akik a településen egy további kis kastélyt is építettek - házasság útján 1847-ben a Chernelekhez, majd 1873-ban Chernel Paulina és báró Seebach Rezső házasságával a névadó família kezére került. Seebach Rezső és családja már bizonyosan állandó jelleggel lakta a kastélyt, feltehetően nekik köszönhető a külső homlokzatok egységes, kora eklektikus stílusú kialakítása és a park részben ma is látható növényállományának telepítése. Az 1857-es kataszteri térképen a kastély összetettebb alaprajzi formát mutat: északnyugat felé egy további épülettömbbel bővült. Az ábrázoláson ugyanakkor már feltűnik a nyugati homlokzat középrésze elé ülő torony. Egy múlt század végén közzétett fényképfelvétel tanúsága szerint az épület keleti homlokzatának déli részét egyenes karú lépcső által megközelíthető, kőbábos korláttal övezett terasz foglalta el. A rizalitot lezáró orommező középrészét pedig a Seebach-család kőbe faragott címere ékesítette. A kisméretű kastélyépület a területe előtte elhaladó úttól messze, tölgyfákból, örökzöldekből álló facsoportok mögött bújik meg. 2009-ben felújításra került.

Szombathelyi út menti fogalmi emlékek

Szombathelyi út és a Kossuth Lajos utában álló fogadalmi emlékek

Bertha György és Kossuth utcai keresztek

Béke utca szobor fülke

Az Önkormányzati Hivatal épülete a közelmúltban kerül korszerűsítésre és felújításra.

1930-ban épült Népkultúrháza néhai Bertha György helybéli földbirtokos 300 holdas jótékonyági és kulturális alapítványából. Bertha György áldásos, településfejlesztő tevékenységének emlékére a község főutcáját és a kultúrházat Bertha Györgyről nevezték el.

A Prinz Gyula Általános Művelődési Központ Óvoda épülete 1972-ben épült. Jelenleg egy csoportnak ad nyugodt környezetet.

A Bertha György utca 36/b. sz. alatt található a patika, bolt és lakás is.

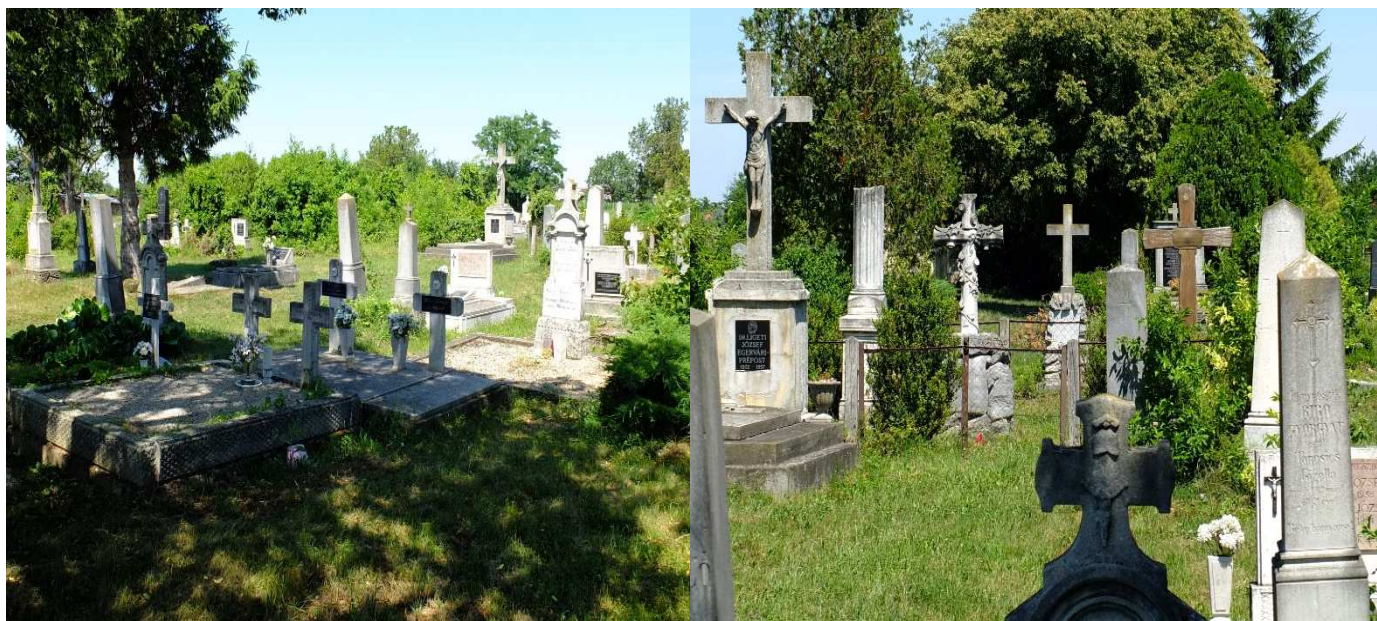

Az orvosi rendelő egy emeletes épülete a Bertha György utca 32. sz. alatt található.

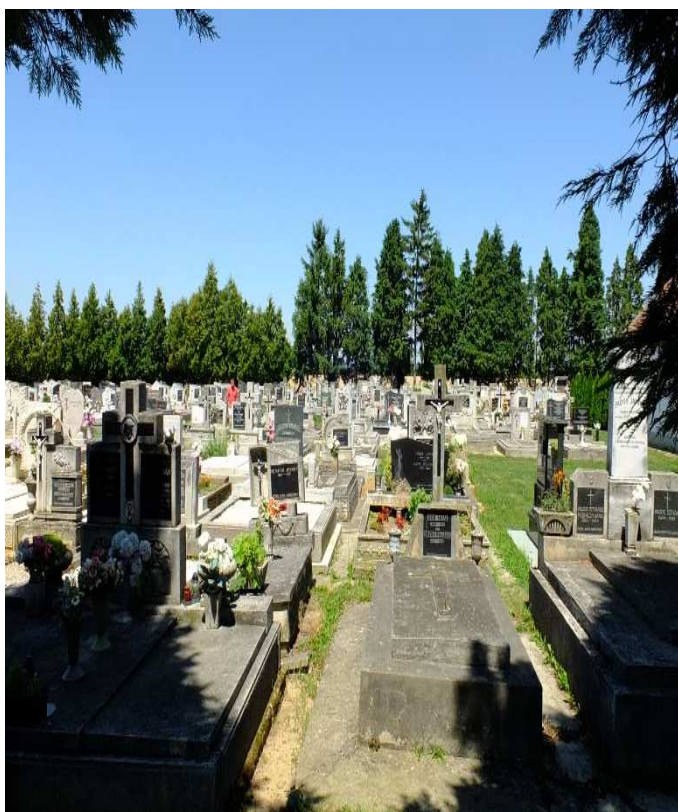

A volt iskola épülete jelenleg irodaházként működik jelentős számú munkahelyet biztosítva a településen élőknek és a bejáró dolgozóknak.

A község lezárt temetője a 75 hrsz ingatlanon található.

A 0262/2 hrszú ingatlanon található a település ravatalozóval ellátott temetője.

A 0149 hrsz ingatlanon, a belterülettől északra helyezkedik el a község egykori izraelita temetője. A beerdősült területen az egykori növényzet és a fejfák, egy romos épület emlékeztet a mútra. A sírkövek felirata alapján a 19. századból való temetkezésre utalnak.

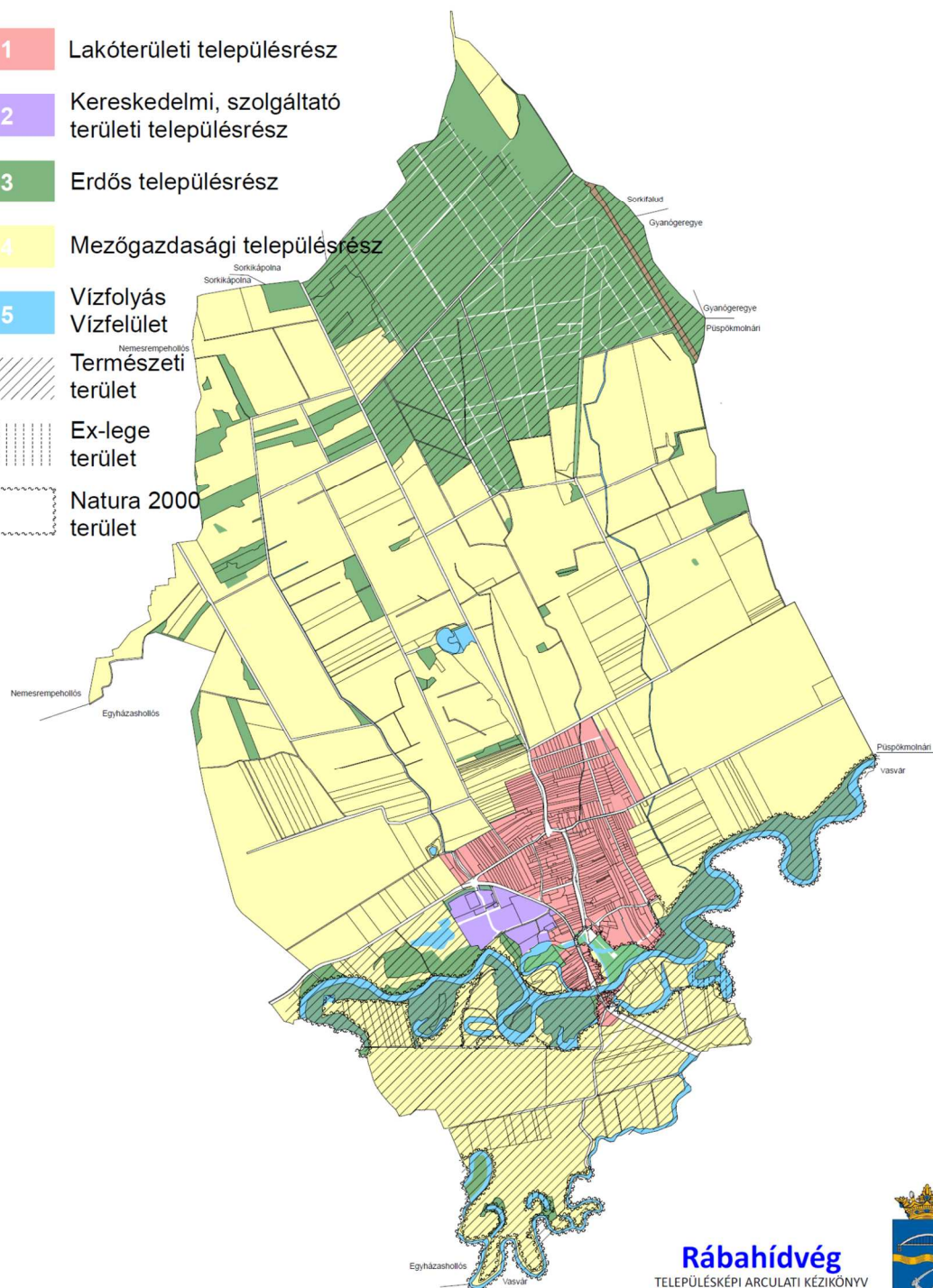

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép,
arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával

KÖZIGAZGATÁSI TERÜLET JELLEMZŐ TELEPÜLÉSRÉSZ TAGOLÁSA

- 1 Lakóterületi településrész
- 2 Kereskedelmi, szolgáltató területi településrész
- 3 Erdős településrész
- 4 Mezőgazdasági településrész
- 5 Vízfolyás
Vízfelület
- Természeti terület
- Ex-lege terület
- Natura 2000 terület

Rábahídvég

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
KÖZIGAZGATÁSI TERÜLET

TELEPÜLÉSRESZEK

- 1 Átalakuló településrész
- 2 Vízfolyás, árok

Rábahídvég
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
KÖZIGAZGATÁSI TERÜLET

ÁTALAKULÓ TELEPÜLÉSRÉSZ

A község egésze átalakuló településrészként kezelendő, mivel a történeti jellegű beépítések jellege és kora, a folyton változó települési szövetben helyezkednek el, ahol az új épületek jól megférnek a község hagyományos épületeivel. Többi területen régi, esetleg összevont, vagy újonnan kialakított telkeken jellemzően oldalhatáros és szabadon álló beépítést kell alkalmaznunk. Az utcára merőleges fő-tetőgerinc itt is jó megoldás. A tető hajlásszögének jellemzően 20-45 fok közöttit érdemes választani. Így nem árnyékoljuk le a saját és szomszédunk kertjét, gazdaságosan kihasználható geometriájú tetőtér alakul ki, valamint a déli tetőfelületre épített napelemek a lehető leghatékonyabban tudnak működni. A településkép egységességét őrizni segít, ha a ház oromzattal, vagy csonka kontyolt, vagy kontyolt tetővel fordul az utca felé. Rábahídvégben kerülendő a sátortető és a toronyszerű tetőkialakítás. A nagy telkek esetén az épület tömegét az alaprajz játékaival, vagy keresztzárnyakkal lehet megtörni, a tagolt épületalaprajz segít elkerülni a környezetétől idegen épülettömeg megjelenését. Az új beépítéseknél is célszerű figyelemmel lenni arra, hogy a keresztbe beforduló épületszárnyat csak kellően széles telek esetén lehet alkalmazni, ott is megfontolással: ne vágja ketté a kertet első és hátsó kertre.

Éljünk vele, nyissunk megfelelő méretű ablakokat a kertünkre! Ne habozzunk teraszokat építeni, azokra széles teraszajtókat nyitni! Ha belső tereinket kitárjuk a kert felé, akkor úgy érezhetjük, hogy a kert is a lakás része!

Kossuth Lajos utca

A hagyományos tornác élményét a beépítéseknél fedett terasz formájában idézhetjük meg. Ez az átmeneti, „félíg kint-félíg bent” tér kiválóan használható az év szinte minden szakában. Lehetőségeinkhez mérten alkalmazzunk nagy ablakfelületeket. A világos, jól szellőztethető lakás egészséges, jó hangulatú, friss. A fedett terasz itt is segítségünkre van: nyáron árnyékolja a tűző napot, télen viszont beengedi a laposabban érkező napsugarakat. Tetőtérbeépítés alkalmazása esetén fokozottan ügyeljünk a tetőfelületeink megfelelő hőszigetelésére, ablakaink fokozott árnyékolására. A leghatékonyabb napvédelmet lombos fáinktól várhatjuk, okos telepítéssel nem csak hangulatos lesz a kertünk, de megvédjük falainkat, ablakainkat, tetőfelületünket a nyári túlmelegedéstől.

Az átalakuló településrészeket általános besorolású területként szükséges kezelni.

Petőfi utca

Béke utca

OLDALHATÁROS BEÉPÍTÉS

Rábahídvégen a tömeges lakásépítés időszakában épült a lakóépület állományának jelentős része, közel fele. A szabályos alaprajzú utcákban a korszak szellemiségének megfelelő ajánlott vagy választható típustervek közül kerültek ki az épületek, amelyek sajátossága a sátoztető és a széles utcára nyíló két ablak. A tető hasznosított vagy potenciális alapterület bővítés: tetőtér rejt. Az épület esetében a tetőtér számára úgy javasolunk nyílás kialakítást, hogy a homlokzat síkjában csak elvétve jelenjenek meg erkélyek, loggiák, mivel tradicionális módon nem része a település építészeti hagyományainak. Az ablakok jellegükben a földszinten lévő nyílást kövessék, vagy a megújítás során egységesedjenek. Legyenek kellően nagyok, hogy a benapozást biztosítsák, de arányuk a ház léptékét vegye figyelembe. Érdeemes a kialakult tetőformát és/vagy oromfalas kialakítást is megtartani, mivel a praktikussága mellett ezek biztosítják az utcakép egységét.

Petőfi Sándor utcaképe

Petőfi Sándor utcaképe

A Rába jobb partján található a Vén Gesztenye Csárda népies épülete. Az duvarán a paraszti életforma eszközei és épületei, állatbemutató keretében a paraszti porták állata is megtalálhatóak. A javaslat a 8-as főút felől a népies homlokzati kialakítás megtartása és egységes fejlesztése. A csónakkikötőépületeit az építészeti környezethez illeszkedve javasoljuk bővíteni. Érdekes játék lehet a víz, mint elem hangsúlyosabb megjelenítése, vagy vele való kapcsolat hangsúlyosabb kialakítása.

GAZDASÁGI TERÜLETEK

A volt magtár épületének korszerűsítése és értékőrző felújítása jó példa barnamezős beruházásokra és a korábbi leromlott telephelyek felújítására.

A község déli oldalán, a 8-as főút mentén, a volt major telephelyen korszerű silók és tároló, mezőgazdasági épületek foglalják el. Tőle nyugatabbra aszfaltkeverő telep és úállattartó épületek is vannak. A településképpbe való további illesztés érdekében a telephelyek körüli fásítás fenntartása és szükséges kiegészítése javasolt pl: a külső telekhatárok mentén.

A volt major területén létrejött gazdasági zóna képei.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

Rábahídvég külterületét összefüggő erdős területek tarkítják az északi határon és a Rábát kísérően. A kiterjedt mezőgazdasági területek a belterület határa mentén jelentősek.

Szombathely felől érkeve a településre a Rába-völgyének térfalat alkot a Hegyhát vonulata és magaslatai.

Sorokpolány felől nézve Rábahídvég külterülete

Külterületi út

A Rába folyó meghatározó tájképi eleme a községnek. A vízpartot követő galéria erdők pedig fontos tájképi elemek, amelyek megtartása, megőrzése javasolt.

A falu Körmend felőli oldalán, a 8-as főút mellett terülel a nemrég felépült Csodaszarvas tájpark. A tizenhat hektáros területen a tájpark optimális természeti tagoltságát egy három hektáros tó, hét hektár legelő, valamint hat hektár erdő teszi tökéletessé. Ez, az itt élő állatok, a területet határoló folyó és a kiszolgáló létesítmények biztosítják, hogy az ide látogatók biztosan meglegljék a számukra kedves programokat. Az Őrség és a Hegyhát közelsége adta az ötletet, hogy ezen tájegységek jegyeit mutassák be a látogatóknak. Erdei iskola, tájház, csodálatos nádfedeles és kézzel faragott építmények, tanösvény, őshonos állatpark, nyári nomád tábor és erdei drótkötélpálya teszi élővé a területet. A tájpark szolgáltatásait mindezek mellett a horgászto és a terület határán hömpölygő Rába saját kikötője egészíti ki.

